

PROJEKT

Załącznik Nr 1

do Uchwały Nr..... /..... /.....

Rady Gminy Spytkowice

z dnia.....

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
GMINY SPYTKOWICE
NA LATA 2021 – 2030**

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
Podstawy prawne i programowe.	5
ROZDZIAŁ I.....	6
Charakterystyka gminy.	6
ROZDZIAŁ II	9
Diagnoza problemów społecznych Gminy Spytkowice.....	9
1. Niepełnosprawność, długotrwała choroba, osoby starsze.....	11
2. Ubóstwo.	15
3. Bezrobocie.	16
3. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.	19
4. Przemoc w rodzinie.	21
Wnioski z diagnozy.	25
ROZDZIAŁ IV	26
1. WIZJA GMINY	26
2. MISJA GMINY	26
ROZDZIAŁ V.....	27
ANALIZA SWOT GMINY SPYTKOWICE	27
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁA CHOROBA, STAROŚĆ	28
SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA UBÓSTWU	30
PROBLEMY BEZROBOCIA.....	32
SYSTEM POMOCY W PRZYPADKACH BEZRADNOŚCI W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH.....	33
PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE.....	35
PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIU OD ALKOHOLU I NARKOTYKÓW	37
ROZDZIAŁ VI.....	38
GŁÓWNE CELE STRATEGII, CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA	38
1. Pomoc na rzecz osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych i starszych.	39
2. Pomoc na rzecz rodzin i osób dotkniętych problemem ubóstwa.	41
3. Pomoc na rzecz osób bezrobotnych	43
4. Pomoc na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.	45
5. Pomoc na rzecz ofiar przemocy w rodzinie.	47

6. Pomoc na rzecz osób dotkniętych problemem alkoholowym i narkomanią.....	49
ROZDZIAŁ VI	51
FINANSOWANIE GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SPYTKOWICE	51
ROZDZIAŁ VII.....	51
MONITORING I OCENA STRATEGII	51

WSTĘP

Rozwiązywanie problemów społecznych jest jednym z kluczowych zadań, jakie stoją przed administracją publiczną. Diagnoza rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej oraz określenie planu działań w dłuższej perspektywie są niezbędnymi warunkami efektywnej realizacji polityki społecznej w gminie. Określenie misji oraz wyznaczenie celów strategicznych i działań, powinno w znacznym stopniu przyczynić się do rozwiązywania wielu problemów społecznych.

Bazą do opracowania diagnozy społecznej zawartej w strategii były materiały i analizy statystyczne gromadzone przez instytucje takie, jak: Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisariat Policji, Powiatowy Urząd Pracy, Główny rząd Statystyczny.

Analizy problemów społecznych dokonano między innymi w obszarze:

- niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, starości,
- ubóstwa,
- bezrobocia,
- opieki nad dzieckiem i rodziną,
- przemocy w rodzinie,
- uzależnienia.

Obecnie stale wzrasta zakres zadań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej. Działania opierają się na zasadach programowania, subsydialności, koncentracji, elastyczności, i otwartości. Istotą nowego modelu działania pomocy społecznej jest jej uspołecznienie zarówno w procesie planowania, jak też realizacji. Dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek – jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym.

Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym stałemu monitoringowi i ewaluacji zadań. Wprowadzenie procedur monitoringu i ewaluacji pozwoli na wprowadzenie zmian w realizacji poszczególnych celów i zadań w zależności od zmieniających się warunków oraz potrzeb społecznych.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Według Ustawy pomocy udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa, lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży po opuszczeniu całodobowej placówki opiekuńczo wychowawczej, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźca lub

ochronie uzupełniającą, trudności do życia po opuszczeniu zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Obecnie wiele aktów prawnych reguluje zadania szeroko pojętej pomocy społecznej. Większość zadań realizowana jest przez samorządy terytorialne z dochodów własnych, subwencji i dotacji. Do realizacji zadań przewidziano również liczne programy m. in. takie jak:

- program pomocy państwa w zakresie dożywiania,
- program powrotu osoby bezdomnej do społeczności,
- krajowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- program opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym min. Karta Dużej Rodziny,
- krajowy program zatrudnienia.

Samorządy mają również obowiązek opracowywania własnych programów takich m. in. jak

- ocena zasobów pomocy społecznej,
- Gminny Program Pomocy Rodzinie
- gminny program wspierania rodziny,
- gminny program przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie,
- program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Wydaje się, że naturalnym narzędziem do realizacji programów kierowanych do społeczności lokalnych może być także strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Zgodnie z założeniami ustawodawców celem pomocy społecznej jest podniesienie efektywności systemu pomocy społecznej przez zwiększenie podmiotowości odbiorcy pomocy. Zmiany w systemie pomocy mają przyczynić się do tego, aby przyznawane świadczenia, oferowane usługi socjalne, w tym praca socjalna, odpowiadały rzeczywistym potrzebom i możliwościom osób i rodzin.

Działania, które będą podejmowane w dążeniu do zabezpieczenia potrzeb i rozwiązywania problemów mieszkańców powinny być realizowane poprzez:

- profilaktykę, czyli zapobieganie powstawania niekorzystnych zjawisk,
- zapewnienie wsparcia osobom potrzebującym,
- programy mające na celu zminimalizowanie problemów społecznych.

Podstawy prawne i programowe.

Podczas opracowywania strategii opierano się na aktach prawnych dających podstawy do różnych działań w sferze polityki społecznej:

- ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. 2020, poz. 920),
- ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2020 poz. 1876 z późn. zm.)
- rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodów oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. 2018 poz. 1358),
- rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (t.j. Dz. U. 2017 poz. 1788),
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz. U. 2010 Nr 218 poz. 1439),
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012r. w sprawie domów pomocy społecznej (tj. Dz. U. 2018 poz. 734 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2020 poz. 821 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. 2020 poz. 685),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. 2020 poz. 1057 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz. U. 2020, poz.176),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. 2020, poz. 1409 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. 2019, poz. 2277 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. 2020, poz. 426 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. 2020 poz. 2050),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. 2020, poz. 218 z późn. zm.).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych, biorąc pod uwagę szerokie rozumienie polityki społecznej, przy realizacji strategii zachodzi potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

ROZDZIAŁ I

Charakterystyka gminy.

Gmina Spytkowice jest gminą wiejską, leży w zachodniej części województwa małopolskiego oraz w północnej części powiatu wadowickiego. Północną granicę gminy stanowi obecne koryto Wisły, natomiast granica południowa sięga Pogórza Wielickiego. Spytkowice sąsiadują: z Gminą Alwernia (powiat chrzanowski) oraz Gminą Czernichów (powiat krakowski) na północy; Gminą Brzeźnica na wschodzie; Gminą Tomice na południu i Gminą Zator (powiat oświęcimski) na zachodzie. Położenie Gminy jest bardzo korzystne – znajduje się ona ok. 40 km od miasta wojewódzkiego Krakowa, 16 km od Wadowic oraz 20 km od Oświęcimia, co jest podstawą do odpowiedniego rozwoju.

Na terenie gminy występują dwa systemy komunikacyjne: drogowy - odgrywający najistotniejszą rolę w obsłudze komunikacyjnej mieszkańców gminy gdzie kluczowe połączenie zewnętrzne stanowi droga krajowa nr 44, która zapewnia połączenie Spytkowic z Krakowem i Oświęcimiem. oraz system kolejowy – przez północną część gminy przebiega linia kolejowa: Oświęcim – Kraków Płaszów z wielotorową stacją rozrządową w Spytkowicach wykorzystywana obecnie do transportu towarowego.

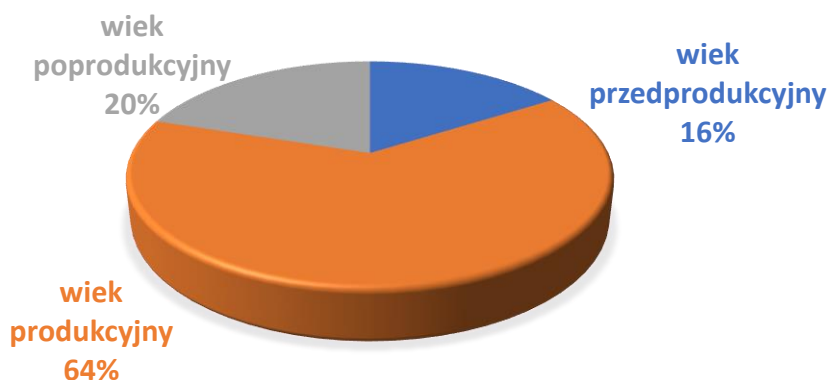
Ukształtowanie terenu jest charakterystyczne dla Polski południowej, a więc na północy dominuje ukształtowanie nizinne, które, im bardziej na południe, przechodzi w system pagórkowaty. Najwyżej położonym punktem gminy jest las Bachowiec, który znajduje się na poziomie 341 m n.p.m., z kolei najniższym punktem jest koryto Wisły położone na wysokości 214 m n.p.m. Krajobraz gminy jest bardzo zróżnicowany – od pięknych starorzeczy na północnym zachodzie, po malownicze wzgórza i stoki wpadające do płaskich dolin na południu, co tworzy wiele wąwozów. Gmina Spytkowice jest gminą wiejską. Jej powierzchnia wynosi 51,56 km², a składa się na nią sześć, różnych wielkościami sołectw: Spytkowice, Ryczów, Bachowice, Miejsce, Półwieś i Lipowa

Gmina Spytkowice liczy 10.286 mieszkańców, z czego na poszczególne sołectwa przypada:

-	Spytkowice	4.028 mieszkańców
-	Ryczów	2.631 mieszkańców
-	Bachowice	2.349 mieszkańców
-	Miejsce	675 mieszkańców
-	Lipowa	75 mieszkańców
-	Półwieś	528 mieszkańców

Struktura ludności wg wieku w Gminie Spytkowice – stan na dzień 31 grudnia 2019r.

	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
WIEK PRZEDPRODUKCYJNY	1.015	1.078
WIEK PRODUKCYJNY	3.134	3.426
WIEK POPRODUKCYJNY	1.123	510
RAZEM:	5.272	5.014

Z powyższych danych wynika, że dominującą grupą są osoby w wieku produkcyjnym, na kolejnym miejscu znajdują się osoby w wieku przedprodukcyjnym, najmniejszy jest natomiast odsetek osób w wieku poprodukcyjnym. Oznacza to, że Gminę Spytkowice można uznać za gminę ludzi młodych, stanowią oni bowiem 64% całej populacji. Gmina charakteryzuje się nadwyżką kobiet w stosunku do mężczyzn.

Na terenie gminy funkcjonuje 5 placówek szkolnych, w tym: 3 Zespoły Szkolno-Przedszkolne w Spytkowicach, Bachowicach, Ryczowie; 2 Szkoły Podstawowe w Spytkowicach i w Miejscu w których także są oddziały przedszkolne, żłobek oraz prywatne przedszkole w Spytkowicach.

W Gminie Spytkowice działa również:

- Gminny Ośrodek Kultury z siedzibą w Spytkowicach, który w okresie wakacji i ferii zimowych prowadzi świetlice wiejskie w Spytkowicach, Bachowicach, Ryczowie, Miejscu oraz Półwsi.
- Gminna Biblioteka Publiczna w Spytkowicach wraz z filiami w Bachowicach i Ryczowie.
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Spytkowicach
- Zakład Usług Komunalnych w Spytkowicach
- Gminny Zakład Usług Wodnych w Spytkowicach.
- Posterunek Policji w Spytkowicach,

- Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w skład którego wchodzi:
 - w Spytkowicach: Poradnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej, Poradnia Stomatologiczna, Poradnia dla Dzieci, Poradnia dla Kobiet, Dział Fizjoterapii, Gabinet Położnej środowiskowej-rodzinnej, Gabinet pielęgniarstwa środowiskowej-rodzinnej, Gabinet medycyny szkolnej
 - w Bachowicach: Poradnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej, Poradnia Stomatologiczna, Poradnia dla Dzieci, Gabinet pielęgniarstwa środowiskowej-rodzinnej,
 - w Ryczowie: Poradnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej, Poradnia Stomatologiczna, Poradnia dla Dzieci, Gabinet pielęgniarstwa środowiskowej-rodzinnej.
 Na terenie gminy funkcjonują 3 apteki.

W 2019 roku na terenie gminy Spytkowice działało 41 organizacji społecznych. 32 z nich swoją siedzibę ma w gminie Spytkowice, natomiast 9 organizacji znajduje się poza terenem gminy, jednak realizują działania na rzecz naszych Mieszkańców.

Priorytetowym zadaniem samorządu gminnego jest służenie mieszkańcom w sposób najskuteczniejszy w ramach posiadanych środków. Działalność organizacji pozarządowych jest przejawem aktywności różnych środowisk społeczności lokalnej. Ważne jest zatem prowadzenie przez Gminę aktywnej współpracy z organizacjami pozarządowymi, która może przynieść wiele korzyści społecznych. Współpraca Gminy z organizacjami podejmującymi działania na rzecz społeczności lokalnej opiera się na Programie Współpracy Gminy Spytkowice z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

ROZDZIAŁ II

Diagnoza problemów społecznych Gminy Spytkowice

Instytucją realizującą świadczenia z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Spytkowice jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Spytkowicach, który jest jednostką budżetową. Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania statutowe wynikające z ustawy o pomocy społecznej, przepisów wykonawczych wydanych na ich podstawie oraz Uchwał Rady Gminy Spytkowice. Ośrodek swoim działaniem obejmuje wszystkie miejscowości wchodzące w skład gminy. W ośrodku zatrudniona jest profesjonalna kadra, która realizuje cele i zadania wynikające z ustawy.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna w miarę możliwości doprowadza do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Do zadań ośrodka pomocy społecznej między innymi należy: przyznawanie i wypłacanie zasiłków, udzielanie pomocy rzeczowej (schronienia, posiłków, ubrania – osobom tego pozbawionym), sprawianie pogrzebu, opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i zdrowotne), udzielanie pomocy mającej na celu życiowe usamodzielnienie się i integrację ze środowiskiem.

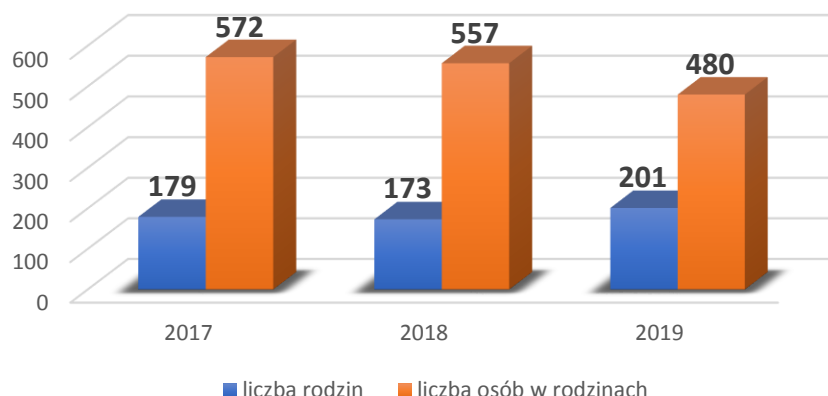
Ważnym zadaniem jest również praca socjalna rozumiana jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenia warunków sprzyjających temu celowi. Są to zadania złożone i trudne. Wymagają bowiem uwzględnienia nie tylko aktualnych, doraźnych potrzeb osób i rodzin, lecz także włącznie ich w realizację takiego modelu pomocy środowiskowej, które polega na mobilizowaniu osób i rodzin do aktywnego radzenia sobie z problemami przy wykorzystaniu własnego potencjału. Dlatego pracownicy socjalni współdziałają z różnymi podmiotami, m.in. sądem, policją, kuratorami zawodowymi, placówkami służby zdrowia, szkołami, urzędami (PCPR, ZUS, PUP), ośrodkami wsparcia, organizacjami pozarządowymi itp.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również zadania zlecone samorządowi gminnemu, prowadzi wypłatę: zasiłków rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, prowadzi również postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych, stypendia szkolne i zasiłki szkolne, realizuje zadania z zakresu wspierania rodziny, realizuje zadania związane z wdrażaniem rządowego programu Karta Dużej Rodziny.

Klienci pomocy społecznej to przede wszystkim osoby o niskich dochodach, niepełnosprawni, przewlekle chorzy, bezrobotni, osoby niezaradne życiowo, bezradne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, uzależnione, osoby samotne.

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Gminy Spytkowice została dokonana w oparciu o rozeznanie środowiskowe pracowników socjalnych tut. Ośrodka Pomocy Społecznej, Oceny Zasobów Pomocy Społecznej oraz dane uzyskane z Powiatowego Urzędu Pracy, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Posterunku Policji oraz instytucji i organizacji współpracujących z ośrodkiem.

Liczba rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, w latach 2017-2019 kształtowała się następująco:

W roku 2017 pomocą objęte było 179 rodzin, tj. 572 osoby, w 2018r. - 173 rodziny 557 osób, w 2019r. – 201 rodzin 480 osób.

W roku 2019 osoby korzystające z pomocy GOPS stanowiły 3,49% populacji Gminy Spytkowice.

Dokonując szczegółowej analizy problemów społecznych osób korzystających z pomocy społecznej obserwujemy różnorodność potrzeb społecznych dotyczących kwestii zatrudnienia, problemów zdrowotnych czy procesu starzenia się społeczeństwa. Według danych w ostatnich latach uległa zmianie struktura osób korzystających z pomocy społecznej. Obecnie dzięki dużemu wsparciu państwa dla rodzin z dziećmi oraz stale wzrastającym najniższemu wynagrodzeniem zmniejszyła się liczba osób korzystających z pomocy z powodu ubóstwa a znacznie wzrosła liczba osób starszych i niepełnosprawnych, których świadczenia emerytalne czy rentowe nie wystarczają na zaspokojenie podstawowych potrzeb.

Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do świadczeń z pomocy społecznej w gminie Spytkowice są: niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, potrzeba ochrony macierzyństwa, alkoholizm oraz przemoc w rodzinie. W Związku z tym, że w okresie ostatnich lat zmienia się ranga i znaczenie wielu problemów społecznych kwalifikujących się do uzyskania pomocy z ośrodka pomocy społecznej konieczne jest stałe monitorowanie skali problemów społecznych i odpowiednie dobieranie instrumentów służących przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu w stosunku do aktualnych problemów.

Główne czynniki wpływające na funkcjonowanie rodzin w Gminie Spytkowice to:

- niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba oraz osoby starsze,
- ubóstwo,
- bezrobocie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego,
- przemoc w rodzinie,
- alkoholizm i narkomania

1. Niepełnosprawność, długotrwała choroba, osoby starsze.

Od wielu lat na obszarze Gminy Spytkowice obserwuje się pogarszającą sytuację osób niepełnosprawnych, chorych i osób w wieku senioralnym, głównie emerytów i rencistów. Odzwierciedlając tę sytuację dane statystyczne należy powiązać z sytuacją ekonomiczną tych osób. Osoby niepełnosprawne, chore, emeryci i renciści Gminy Spytkowice korzystający z pomocy społecznej to tylko niewielka grupa przedstawicieli lokalnej społeczności wymagająca wsparcia.

Emeryci i renciści oraz wszystkie osoby w wieku senioralnym są szczególną grupą, której problemy należy postrzegać w kategoriach problemów społecznych, ponieważ nie starość jako taka, lecz skutki starzenia się zawsze pociągając za sobą konieczność zapewnienia różnorodnego wsparcia tym osobom. W systemie wsparcia mogą być organizowane usługi opiekuńcze, wspomagające, rehabilitacyjne oraz zapewnienie opieki w ośrodkach wsparcia i domach pomocy społecznej. Osoby w wieku senioralnym wymagające stałej opieki i pielęgnacji nie zawsze mogą funkcjonować samodzielnie, w swoich dotychczasowych warunkach środowiskowych. Często sytuacja seniorów zmusza ich do zamieszkania w domach pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt w tych domach. Dochody seniorów są zwykle niższe niż pełny koszt utrzymania, często są to osoby samotne, a jeżeli już posiadają rodzinę, obowiązana zgodnie z ustawą o pomocy społecznej w dalszej kolejności do partycypowania w kosztach nie zawsze ta rodzina ma możliwość ponoszenia opłaty ze względu na swoją trudną sytuację finansową. Efektem takiego stanu rzeczy to Gmina obowiązana jest partycypować w kosztach pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej. Liczbę mieszkańców Gminy Spytkowice zamieszkujących w domach pomocy społecznej prezentuje zamieszczone dalej zestawienie Jak pokazuje zestawienie liczba mieszkańców w domach pomocy społecznej jest większa każdego roku. Systematycznie rosną też wydatki Gminy związane z kosztem utrzymania mieszkańców w domach pomocy społecznej. Stanowi to znaczne obciążenie dla budżetu gminy i wymaga podjęcia starań zmierzających z jednej strony do zabezpieczenia środków finansowych na ten cel, z drugiej zaś do poszukiwania rozwiązań ograniczających konieczność kierowania osób wymagających wsparcia w wieku senioralnym do placówek instytucjonalnych. Alternatywą dla domów pomocy społecznej jest zwiększenie ilości godzin usług opiekuńczych, między innymi dla osób w wieku senioralnym w środowisku ich zamieszkania lub innych form wsparcia, np. dziennych domów seniora, klubów seniora itp.

Wśród problemów społecznych Gminy analizowanych przez pryzmat działań OPS zauważa się także trudną sytuację finansową osób zmagających się z różnego rodzaju problemami zdrowotnymi (w tym zdrowie psychiczne) długotrwałą lub ciężką chorobą. Związane z leczeniem wydatki pochłaniają sporą część zasobów finansowych osób i rodzin i zmuszają do ubiegania się o wsparcie społeczne, co wyraźnie widać w statystyce OPS. Rozwiązywanie problemów zdrowotnych jest w wielu wypadkach zależne od wsparcia oferowanego przez pomoc społeczną. W przypadku osób samotnych taka pomoc jest jedyną możliwością poprawy stanu zdrowia lub zmniejszenia odczuwanych dolegliwości.

Sporządzenie pełnej diagnozy niepełnosprawności jest trudne, gdyż nie gromadzi się kompletnych danych statystycznych na ten temat.

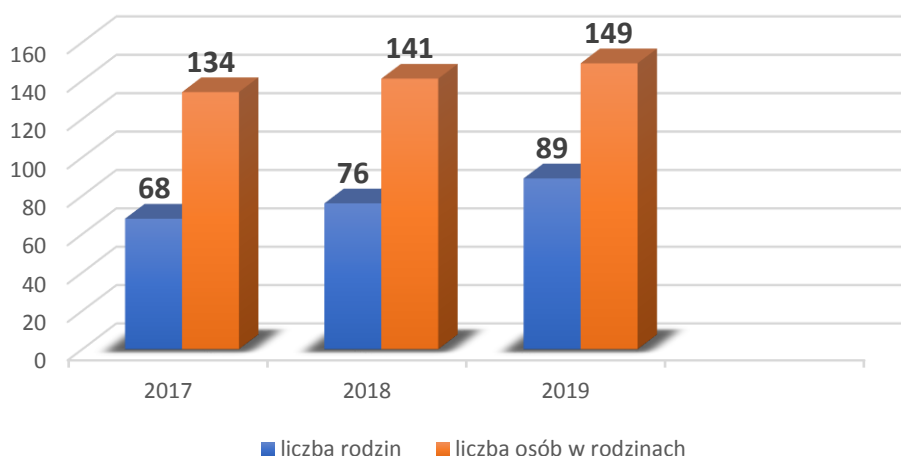
Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnością wymaga szczególnych wysiłków, tj. promocji dostępu osób z niepełnosprawnością do zatrudnienia oraz budowy systemu wsparcia dla osób chorych psychicznie, których systematycznie przybywa. Działania

te stwarzają możliwość integracji tej grupy ludności z pozostałą częścią społeczeństwa. Nadal powinny być likwidowane bariery architektoniczne, komunikacyjne, które utrudniają osobom z niepełnosprawnością funkcjonowanie w społeczeństwie.

Do najczęstszych problemów, z jakimi borykają się osoby z niepełnosprawnością należy zliczyć: utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych, niska aktywność zawodowa, trudna sytuacja materialna, brak zakładów pracy chronionej, bariery psychospołeczne.

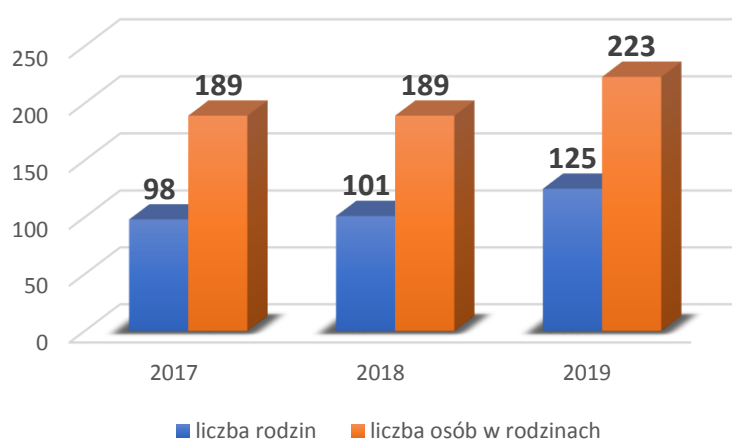
Mając na uwadze starzenie się społeczeństwa, należy się liczyć z poważnym narastaniem problemu niepełnosprawności, gdyż wraz z upływem lat zmniejsza się sprawność narządów, zmysłów i obniża się zdolność do samodzielnej egzystencji.

Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu niepełnosprawności.

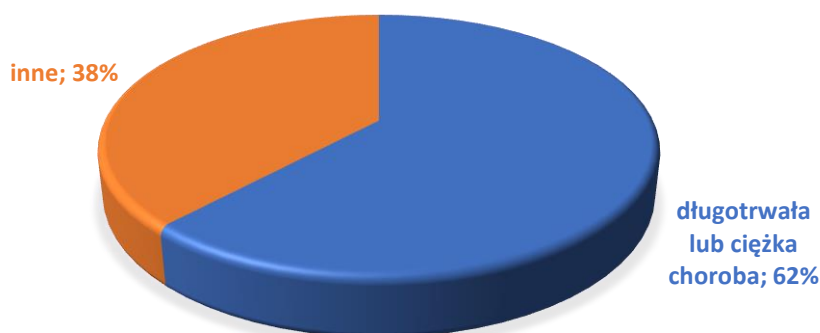
W roku 2017 pomocą objęte było 68 rodzin, tj. 134 osoby, w 2018r. - 76 rodziny 141 osób, w 2019r. – 89 rodzin 149 osób.

Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby.

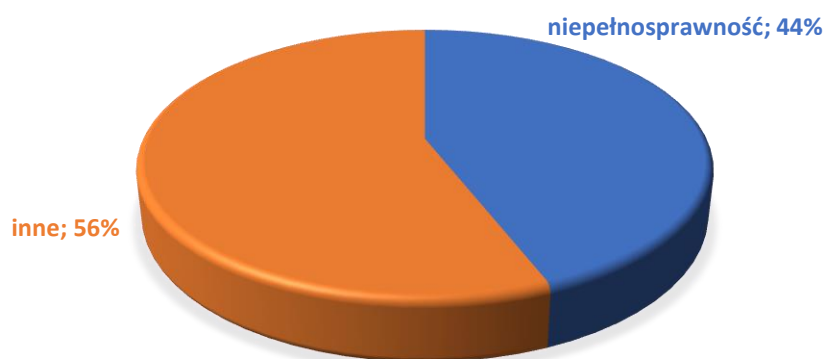

W roku 2017 pomocą objęte było 98 rodzin, tj. 189 osoby, w 2018r. – 101 rodziny 189 osób, w 2019r. – 125 rodzin 223 osób.

Struktura osób korzystających z pomocy finansowej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na tle wszystkich klientów GOPS w 2019r.

Struktura osób korzystających z pomocy finansowej z powodu niepełnosprawności na tle wszystkich klientów GOPS w 2019r.

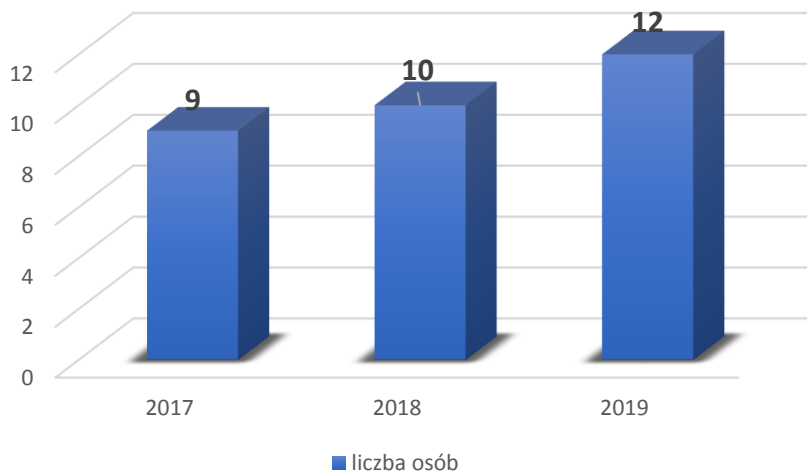
Strategia GOPS w stosunku do ludzi starszych skierowana jest na podtrzymanie ich sprawności ruchowej i intelektualnej umożliwiającej zaspokojenie podstawowych potrzeb, a także ich aktywności społecznej oraz łagodzenie trudności związanych z wiekiem.

Prognozy demograficzne wskazują, że liczba osób starszych, emerytów i rencistów z roku na rok zwiększa się. Do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć: samotność, niepełnosprawność, przewlekłą chorobę, poczucie nieprzydatności, życie w ubóstwie, brak opieki ze strony rodziny.

Ludzie starsi objęci systemem pomocy społecznej w Gminie Spytkowice korzystają różnych form wsparcia m.in.: z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, pomocy w formie obiadów dowożonych do miejsca zamieszkania, zasiłków celowych na pokrycie kosztów leczenia, na zakup opału, pobytu w domu pomocy społecznej lub zakładzie opiekuńczo – leczniczym. W wielu przypadkach Ośrodek nie jest w stanie zabezpieczyć całodobowych usług, których te osoby wymagają. W takiej sytuacji osoby są kierowane do Domów Pomocy Społecznej lub do Zakładów Opieki Długoterminowej.

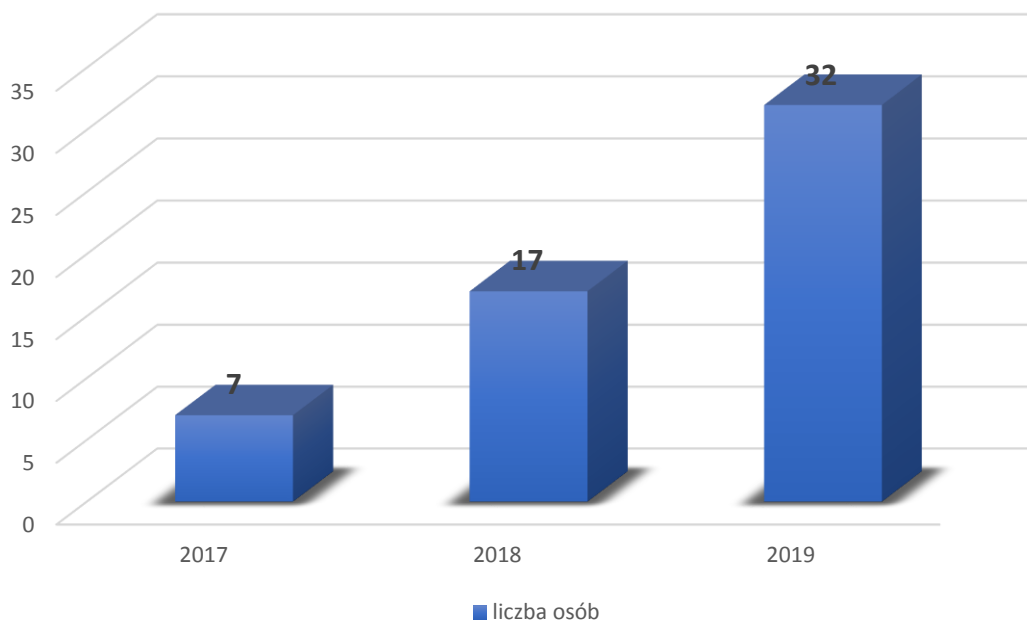
W ostatnich latach obserwuje się wzrost wydatków na pomoc usługową w miejscu zamieszkania jak również dotyczącą pokrycia kosztów umieszczenia w placówce całodobowej.

Liczba osób terenu Gminy Spytkowice przebywających w Domu Pomocy Społecznej.

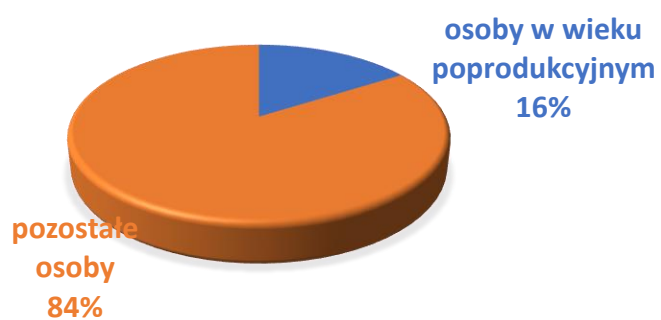
W roku 2017 w Domach Pomocy Społecznej przebywała 9 osób z terenu Gminy Spytkowice, w 2018r. 10 osób, w 2019r. – 12 osób.

Liczba osób korzystająca z pomocy w formie usług opiekuńczych.

W roku 2017 z usług opiekuńczych w Gminie Spytkowice korzystało 7 osób, w 2018r. 17 osób, w 2019r. – 32 osoby.

Osoby starsze na tle populacji Gminy Spytkowice.

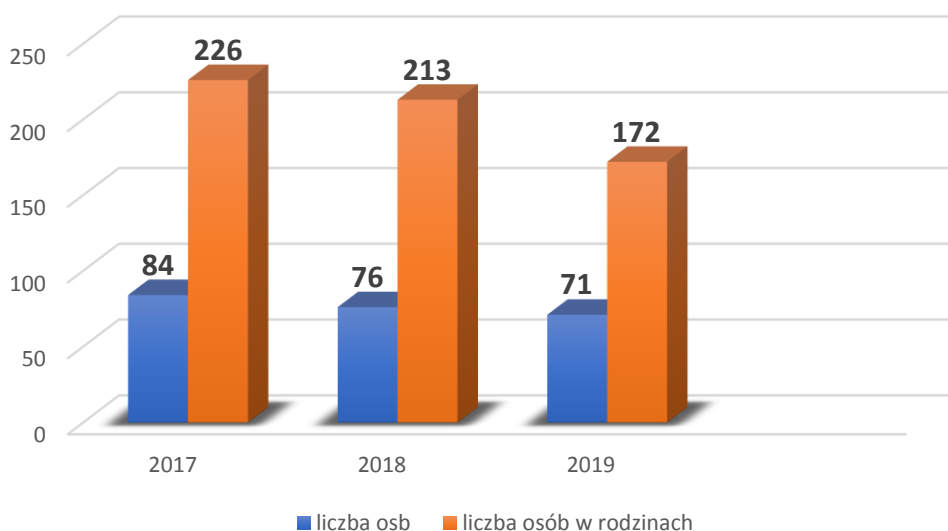
Na terenie Gminy Spytkowice zamieszkuje 1633 osób w wieku poprodukcyjnym. Stanowią one około 16 % ogółu mieszkańców.

2. Ubóstwo.

Ubóstwo określa się jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków do zaspokajania podstawowych potrzeb, uznawanej w danej społeczności za niezbędne. Pojęcie ubóstwa powstałego na drodze indywidualnych sytuacji życiowych obejmuje takie aspekty jak: wielodzietność, uzależnienia, (zwłaszcza alkoholizm, narkomania), niepełnosprawność fizyczna, psychiczna, umysłowa, samotność (zjawisko szczególnie częste wśród emerytów, rencistów posiadających niskie uposażenie finansowe), wychowywanie w rodzinach niepełnych i rozbitych, niski status wykształcenia prowadzący do bezrobocia, przewlekła choroba, i inne przeżycia utrudniające aktywne i prawidłowe funkcjonowanie. Warto również zauważyć, że problemy nie występują pojedynczo, ale zespołowo.

Ubóstwo może przybierać różne postacie np. niedostatek, bieda, nędza, które wzajemnie się warunkują i powodują różne skutki uboczne. Ustawa o pomocy społecznej z 12 marca 2004r. nie definiuje ubóstwa, ale przyjmuje się, że ubogimi są osoby lub rodziny, których dochód jest niższy lub równy określonemu w ustawie o pomocy społecznej dochodowi uprawniającemu do bezzwrotnej pomocy finansowej oraz bezpłatnych świadczeń.

Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu ubóstwa.

W roku 2017 pomocą objęte było 84 rodzin, tj. 226 osoby, w 2018r. - 76 rodziny 213 osób, w 2019r. – 71 rodzin 172 osób.

W 2019 roku ubóstwo jako jeden z powodów udzielania pomocy socjalnej i wsparcia dotyczyło 71 rodzin z terenu gminy Spytkowice. Skala problemów ubóstwa w gminie Spytkowice uległa stopniowemu zmniejszeniu, niemniej jest to nadal jeden z ważnych i aktualnych problemów społecznych.

3. Bezrobocie.

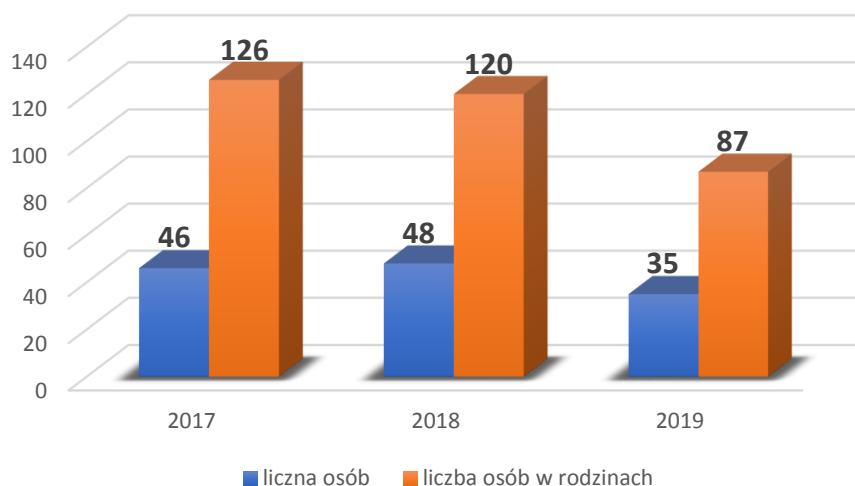
Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, implikuje na poziomie rodziny takie negatywne skutki, jak: dezintegracja rodziny (upadek autorytetów i zakłócenia socjalizacji ról), zmniejszenie siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny, zwiększenie ryzyka zaistnienia patologii życia rodzinnego. Na poziomie indywidualnym – powoduje brak wiary we własne siły, obniżenie samooceny, wpływa na potęgowanie się niezdolności do pokonywania problemów, przyczynia się do zaniku gotowości i chęci do pracy, wywołuje obniżenie poziomu umiejętności funkcjonowania w zorganizowanych formach życia społeczno-gospodarczego. Szczególne zagrożenia dla jednostki i rodziny niesie długotrwały brak pracy. Wpływ bezrobocia na kształtowanie się nowej warstwy ubogich jest ciągle potwierdzany faktem rosnącej liczby świadczeniobiorców pomocy społecznej. Większość długotrwale bezrobotnych klientów ośrodka to osoby, które nie spełniły wymagań rynku pracy. Ich trwale pozostawanie bez pracy zmniejsza z każdym tygodniem szanse na zatrudnienie, postępuje zużycie kwalifikacji, wtórne przystosowanie i utrata atrakcyjności dla potencjalnego pracodawcy.

Argumentacje dla rozwoju inicjatyw samorządowych stanowi nie tylko aspekt finansowy problemu bezrobocia w środowisku lokalnym, konieczność ponoszenia przez budżet gminy znaczących kosztów pomocy społecznej kierowanej do bezrobotnych (szczególnie długotrwale bezrobotnych) i ich rodzin. Jest nią również świadomość zagrożeń wynikających z długotrwałego bezrobocia dla jednostki, rodziny i społeczności gminy.

Poszerzające się obszary niedostatku materialnego spowodowanego bezrobociem mogą być przyczyną narastania zjawisk społecznie niepożądanych, mogą wyzwać szeroko rozumiane zachowania patologiczne.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie oraz alkoholizm. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wywołują zachowanie dewiacyjne skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych- ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwale bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga skonstruowania specjalnych form oddziaływań.

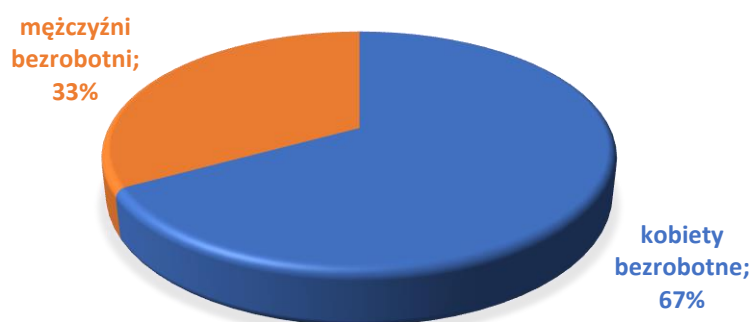
Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu bezrobocia.

W roku 2017 pomocą objęte było 46 rodzin, tj. 126 osoby, w 2018r. - 48 rodziny 120 osób, w 2019r. – 35 rodzin 87 osób.

Z danych GOPS wynika, że w latach 2017-2019 bezrobocie znacząco się obniżyło. W 2019 roku pomocy i wsparcia udzielono 35 osobom bezrobotnym z terenu gminy Spytkowice.

Struktura bezrobocia w Gminie Spytkowice .

Liczba osób bezrobotnych w Gminie Spytkowice wynosiła na koniec grudnia 2019 r. - 147 osób, w tym 99 kobiet i 48 mężczyzn.

Pomimo znaczącego obniżenia się bezrobocia w gminie problem ten nadal pozostaje ważną przesłanką do przyznawania pomocy. Gmina Spytkowice w ramach prowadzonych działań z Powiatowym Urzędem Pracy w Wadowicach uczestniczy w programach aktywizujących osoby bezrobotne. W ramach tych działań prowadzone są staże, prace interwencyjne, roboty publiczne oraz prace społecznie użyteczne.

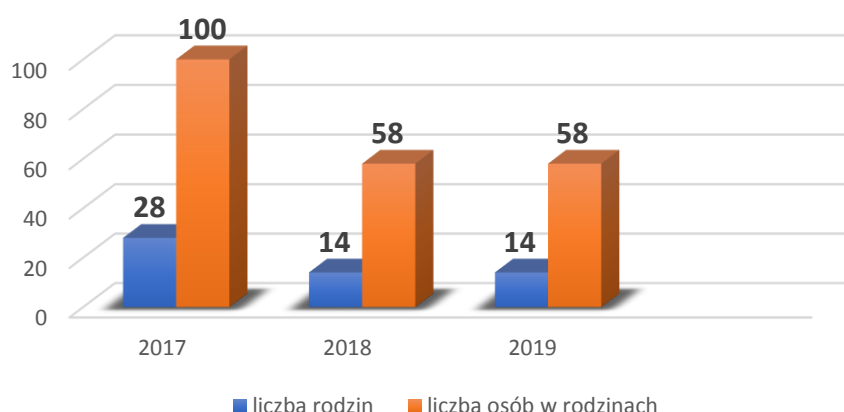
Motywacją do tworzenia programów pomocy dla osób bezrobotnych, stanowiących liczną grupę świadczeniobiorców ośrodka, jest świadomość negatywnych konsekwencji zjawiska bezrobocia.

3. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych jest problemem, który koncentruje się wokół rodziny. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, zaburzenie równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych wyrażające się m. inn. Niedojrzałością emocjonalną, problemy we współżyciu z ludźmi, konflikty i trudności adaptacyjne, niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, upośledzenie umysłowe jednego lub obojga rodziców, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych.

Bezradność wynikająca z zaburzeń równowagi środowiska rodzinnego przejawiają się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny. Z praktyki pracy socjalnej wynika, że do tej kategorii możemy zaliczyć rodziny, które: nie potrafią zaspokoić podstawowych potrzeb dzieci, nie potrafią skutecznie oddziaływać wychowawczo na swoje dzieci, nie potrafią gospodarować posiadanymi zasobami i środkami, wykazują brak umiejętności przy załatwianiu swoich spraw.

Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

W roku 2017 pomocą objęte było 28 rodzin, tj. 100 osoby, w 2018r. - 14 rodziny 58 osób, w 2019r. – 14 rodzin 58 osób.

Struktura osób korzystających z pomocy finansowej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego na tle wszystkich świadczeniobiorców

GOPS.

W 2019 roku z pomocy finansowej GOPS skorzystało 14 rodzin co stanowi 8% klientów

ośrodka.

Od 2013 r. problemem bezradności w rodzinach zajmuje się asystent rodziny, który na bieżąco stara się pomagać rodzinom w danym zakresie. Celem współpracy jest: wsparcie rodzin destrukcyjnych w przezwyciężaniu codziennych trudności związanych z opieką i wychowaniem dzieci oraz doprowadzaniem do osiągnięcia stabilizacji życiowej rodziny, aby dzieci uniknęły umieszczenia w placówkach wychowawczych i rodzinach zastępczych.

Szczególną rolę w kształtowaniu i wsparciu rodziny na terenie Gminy i całego kraju pełni program „500 +”. Świadczenie wychowawcze w ramach programu Rodzina 500 plus mogą otrzymać rodzice oraz opiekunowie dzieci do 18 roku życia niezależnie od dochodu.

W 2019 r. w ramach programu wsparcie uzyskało w naszej Gminie 728 dzieci, kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 9.490.113,00 zł.

Ważnym czynnikiem wspierającym trudną sytuację materialno-bytową rodzin z dziećmi są świadczenia rodzinne: zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłku rodzinnego, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, świadczenia rodzicielskie oraz świadczenia o charakterze opiekuńczym.

Istotną rolę we wspieraniu dziecka i rodziny pełni GOPS w Spytkowicach, realizując między innymi rządowy program wieloletni „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023, którego celem jest między innymi wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienie posiłku osobom jego pozbawionym.

W 2019 r. z gorącego posiłku w placówkach oświatowych skorzystało 51 uczniów i przedszkolaków na kwotę 23.492 zł.

Ważnym elementem systemu wspierania rodziny zagrożonej wykluczeniem są stypendia dla uczniów oraz zasiłki szkolne.

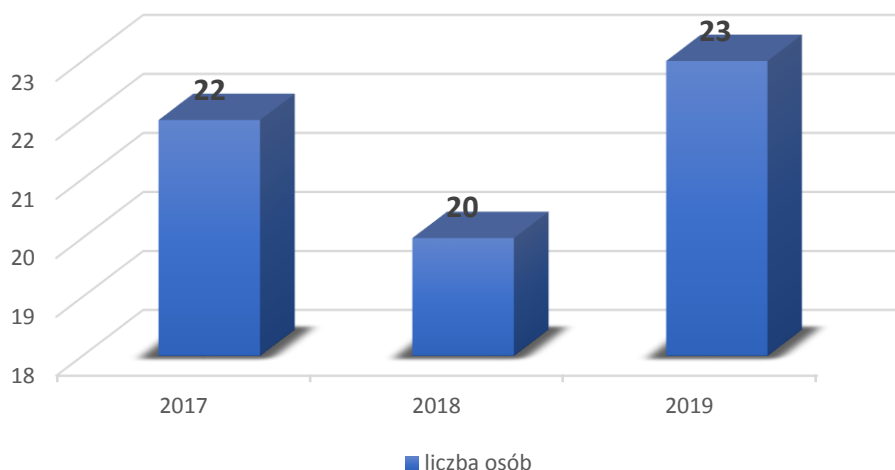
Istotne znaczenie w edukacji dzieci i młodzieży odgrywa rządowy program „Dobry start”. Celem programu jest wsparcie rodzin z dziećmi w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego. Z dofinansowania w ramach rządowego programu „Dobry start: skorzystało 973 rodziny na kwotę 407.400 zł.

W 2019r. 273 rodziny zostały objęte Programem „Karta Rodziny 3+”. Kartę Rodziny 3+ otrzymuje każdy członek rodziny wielodzietnej na podstawie złożonego pisemnego wniosku przez rodzica lub prawnego opiekuna dziecka.

4. Przemoc w rodzinie.

W Gminie Spytkowice odnotowuje się przypadki przemocy. Problem ten nie był wcześniej szczegółowo diagnozowany, ale sytuacja zmienia się między innymi na skutek działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Spytkowice, zwanego dalej Zespołem, który jest odpowiedzialny za wdrażanie procedury „Niebieskie Karty” wobec osób doświadczających przemocy oraz sprawców przemocy. Powołany przez Wójta Gminy Spytkowice Zespół rozpoczął swoją pracę w 2011 roku. Rezultatem działań Zespołu jest podejmowanie interwencji w sprawach przemocy oraz projektowanie działań profilaktycznych zmierzających do ograniczenia skutków przemocy w rodzinach. W okresie od czasu powołania Zespołu, procedurę „Niebieskie Karty” prowadzono wobec wielu rodzin, a w każdym kolejnym roku coraz dokładniej rozpoznawano problem, udzielając jednocześnie specjalistycznego wsparcia.

Tabela: Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2017-2019

W roku 2017 procedurą objęte były 22 rodziny, w 2018r. – 20 rodzin, w 2019r. – 23 rodziny.

Na terenie Gminy Spytkowice przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, najczęściej łączy się z problemem nadużywania alkoholu, problemami opiekuńczo-wychowawczymi, chorobą członka rodziny, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się często w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny, a często dzieci i zjawisko przemocy nie "wychodzi" poza krąg rodziny, jest nierozpoznane. Zjawisko przemocy domowej jest problemem trudnym do zbadania.

Działania diagnozujące rozmiary zjawiska przemocy w rodzinie realizowane są na bieżąco, poprzez identyfikowanie na terenie gminy ofiar i sprawców przemocy przez pracowników socjalnych prowadzących rozeznania w rodzinach będących pod opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz przez stałą współpracę prowadzoną w szczególności z kuratorami, asystentem rodziny, szkołami ośrodkami zdrowia, ośrodkiem interwencji kryzysowej, posterunkiem policji, GKRPA, w zakresie monitorowania wspólnych klientów, poprzez spotkania, wymianę informacji, opracowanie procedur oraz udział w szkoleniach.

W ramach współpracy z Powiatem Wadowickim osoby doznające przemocy w rodzinie mają możliwość zamieszkania w hostelu w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Radoczy.

W 2019 r. w hostelu zamieszkały 3 osoby w tym 1 osoba dorosła i 2 dzieci. Osoby te otrzymały pomoc w formie: noclegu, zapewniającego bezpieczeństwo, wyżywienia, wsparcia pedagogicznego, porad prawnych, rozmów wspierających i motywujących do rozwiązania problemów.

Na zlecenie Gminy Spytkowice działa Punkt Informacyjno – Konsultacyjny gdzie osoby potrzebujące pomocy otrzymują specjalistyczną pomoc psychologiczno – terapeutyczną. W 2019 roku z poradnictwa indywidualnego dla osób uwikłanych w przemoc skorzystało 35 osób.

5. Alkoholizm i narkomania

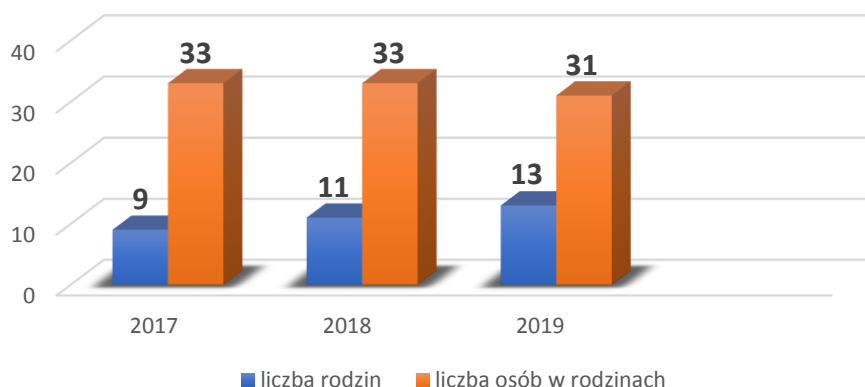
Jedną z grup dysfunkcyjnych, która objęta jest pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowią osoby uzależnione od alkoholu. Nadużywanie napojów alkoholowych stanowi dziś bezsprzecznie jeden z najpoważniejszych problemów. Zjawisko to w naszej gminie stwarza problem złożony i trudny do przezwyciężenia. Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców Gminy Spytkowice i nie respektuje płci, wieku ani statusu społecznego. Jego rozmiar i niszczycielskie działanie daje się zaobserwować wśród klientów pomocy społecznej.

Z problemem nadużywania alkoholu pracownicy socjalni spotykają się od wielu lat, niepokojącym jest jednak fakt wzrastania liczby osób uzależnionych od alkoholu i obniżania wieku pierwszego z nim kontaktu.

W rodzinach, które objęte są pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej pracownicy dość często obserwują stwarzanie sytuacji sprzyjających picciu alkoholu, stosowanie zachęty do jego spożywania i przedstawianie łatwości jego zdobywania. Szczególnego znaczenia w tych rodzinach nabiera wzorzec picia alkoholu i niekorzystny wpływ rozbieżności między zachowaniem rodziców a wymaganiami stawianymi wobec dziecka co do spożywania alkoholu, brak kontroli ze strony rodziców i stosowanie niewłaściwych metod wychowawczych. W wielu środowiskach daje się zauważyć zjawisko "dziedziczenia" alkoholizmu. Problem nadużywania alkoholu przez podopiecznych pomocy społecznej jest bardzo skomplikowany ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, ubóstwo, problemy wychowawcze i zdrowotne. Praca z tak zaburzonymi klientami GOPS jest bardzo trudna, długotrwała i często skazana na niepowodzenie. Z pomocą w pracy z alkoholikami pracownikom socjalnym przychodzi Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

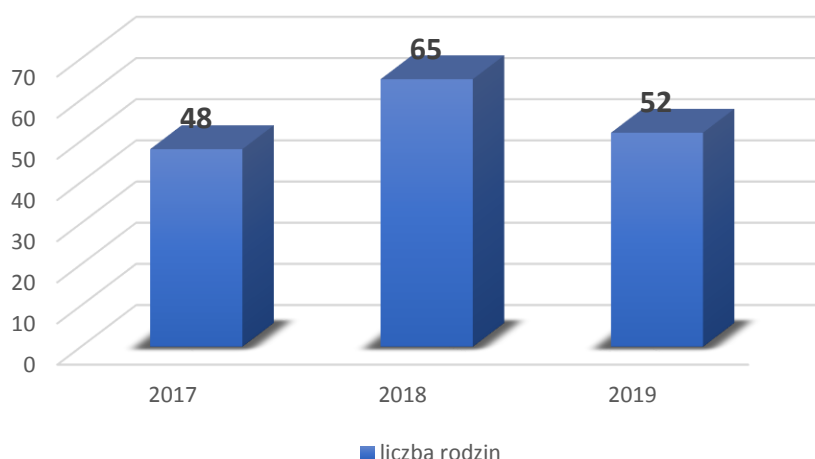
W ostatnim czasie zauważa się, iż młodzież zaczyna eksperymentować z narkotykami. Otrzymuje się sygnały z policji, że na terenie naszej Gminy pojawiają się dilerzy rozprowadzający narkotyki, co niesie za sobą obawy przed wystąpieniem tego problemu na większą skalę. Dlatego też konieczne jest wprowadzanie do szkół profilaktyki w tym zakresie, oraz inicjowanie, organizowanie i prowadzenie szkoleń dla osób realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii.

Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu alkoholizmu.

W roku 2017 pomocą objęte było 9 rodzin, tj. 33 osoby, w 2018r. - 11 rodziny 33 osób, w 2019r. – 13 rodzin 31 osób.

Liczba rodzin objętych działaniami GKRPA w Spytkowicach.

W roku 2017 działaniami GKRPA objęte było 48 rodzin, w 2018r. – 65 rodzin, w 2019r. – 52 rodziny.

Na koniec grudnia 2019r. w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odnotowano 52 rodzin, gdzie występuje problem uzależnienia. Zespół skierował na specjalistyczne badania pod kontem uzależnienia od alkoholu 15 podopiecznych. 5 wniosków skierował do Sądu Rejonowego w Wadowicach w celu zobowiązania uzależnionych do poddania się leczeniu odwykowemu.

Profilaktyka uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych na terenie gminy prowadzona jest za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej w Spytkowicach, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Spytkowicach., placówek oświaty i lokalnych instytucji kulturalnych. Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi inicjuje działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu oraz podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.

Wnioski z diagnozy.

Prowadzona diagnoza sytuacji społecznej w gminie Spytkowice pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny.

Z analizy problemów społecznych wynika, że w 2019 roku problemami społecznymi, które występują w największej liczbie rodzin w Gminie Spytkowice są długotrwała choroba i niepełnosprawność które dotyczą odpowiednio 125 rodzin –62% ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej i 89 rodzin - 44% rodzin korzystających z pomocy społecznej w całej gminie. Kolejnym ważnym problemem społecznym jest ubóstwo, problem ten dotyczy aż 71 rodzin – 35% wszystkich rodzin korzystających z pomocy w gminie. W tych rodzinach żyją 172 osoby. Kolejnym bardzo ważnym problemem społecznym w gminie jest bezrobocie, które dotyczy 35 rodzin (tj. 17% ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej). W tych rodzinach żyje 87osób. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego dotyczy 14 rodzin w których żyje 58 osób (tj. 7% ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej). Zauważyć można również coraz więcej problemów związanych z przemocą w rodzinie i alkoholizmem, które bardzo często są powiązane i dotyczą odpowiednio 26 rodzin i 52 rodziny. Stosunkowo niewielu rodzin w Gminie Spytkowice dotyczy kwestia bezdomności, dysfunkcja ta występuje u 4 osób i wszystkie miały zapewnioną pomoc. Dysfunkcja te nie wymagają więc szerokich działań pomocy społecznej. Według rozeznania pomocy społecznej wśród klientów GOPS nie występuje problem trudności w przystosowaniu się po opuszczeniu zakładu karnego oraz narkomanii. Z diagnozy problemów społecznych w gminie wynika, że wśród rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej jest wiele rodzin wieloproblemowych, to znaczy takich, w których występuje więcej niż jedna dysfunkcja.

ROZDZIAŁ IV

1. WIZJA GMINY

Wizja nie jest terminem jednoznacznym. W teorii i praktyce wizja definiowana jest jako „pozytywne wyobrażenie przyszłości organizacji lub osoby, wyprowadzone na podstawie uznawanych wartości i idei, z którego wywodzą się cele i plany działania”.

Kreowanie wizji, czyli przewidywanie przyszłości, jest skomplikowanym procesem. Wymaga bowiem nie tylko twórczej wyobraźni i zdolności do syntezy, ale także ogromnej wiedzy, z której można wyprowadzić trendy rzutujące na obraz przyszłości, czy to w skali mikro, jeśli chodzi o wizję stanu w gminie, czy też w skali makro, gdy mowa o wizji stanu w państwie. Urzeczywistnianiu wizji służy planowanie wieloletnie. Proces kreowania i urzeczywistniania wspólnej wizji jest elementem koncepcji uczącej się organizacji, a taką - według coraz powszechniejszej opinii – powinien być lokalny samorząd.

Wizja Gminy Spytkowice: Aktywna polityka społeczna Gminy Spytkowice to polityka wielowymiarowa, skorelowana z ekonomicznymi, społecznymi i kulturowymi aspektami rozwoju. Propagując ideę partnerstwa, zakładając promocję dobrych przykładów, tworząc przestrzeń oraz inspirację dla nowatorskich przedsięwzięć. Realizując podstawowe zasady europejskiego modelu społecznego, takie jak solidarność, współpraca, aktywność, uczestnictwo i równość. Wyraża jednocześnie idee partnerstwa społeczno-publicznego, promującego współpracę jednostek administracji publicznej oraz partnerów społecznych.

2. MISJA GMINY

Misja jest deklaracją środowiska, instytucji lub organizacji podejmujących realizację wizji rozwoju gminy. Opisuje przyjmowane przez nie zasady i podstawowy sposób urzeczywistniania tej Wizji. Podstawowe znaczenie ma misja samorządu gminy, odpowiadająca na pytanie, w jaki sposób samorząd Gminy będzie realizował materialne założenia strategii: wizję rozwoju, cele strategiczne i operacyjne, programy i zadania.

Misja Gminy Spytkowice: POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POPRZECZ ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO, DĄŻENIE DO INTEGRACJI SPOŁECZNEJ ORAZ TWORZENIE RÓWNYCH SZANS ROZWOJU SPOŁECZNEGO WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW

ROZDZIAŁ V

ANALIZA SWOT GMINY SPYTKOWICE

Jedną z podstawowych metod analizy strategicznej jest analiza SWOT. Polega ona ustaleniu silnych i słabych stron wynikających ze stanu zasobów własnych gminy oraz szans i zagrożeń związanych z aktualnym stanem i kierunkami zmian otoczenia, czyli pozytywnych i negatywnych elementów zewnętrznych i wewnętrznych.

Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: Strenghts (silne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse), Threats (zagrożenia).

Silne strony – pozytywne zjawiska na które wpływ ma sama organizacja rozwiązywania problemów społecznych (np. wysoka jakość kadry, znajomość lokalnych uwarunkowań itp.)

Słabe strony – zjawiska ograniczające możliwości rozwoju organizacji rozwiązywania problemów społecznych, na które ma ona wpływ (np. słaba komunikacja wewnętrzna, itp.)

Szanse – zjawiska stwarzające możliwości rozwoju niezależne od działań organizacji rozwiązywania problemów społecznych (np. położenie geograficzne, możliwości zewnętrzne)

Zagrożenia – negatywne zjawiska pochodzące z otoczenia organizacji rozwiązywania problemów społecznych, niezależne od jej działań (np. częste zmiany prawa, pogarszanie wskaźników makroekonomicznych itp.)

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁA CHOROBA, STAROŚĆ	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- dostrzeganie problematyki osób niepełnosprawnych - tworzenie i realizowanie programów aktywizujących społeczność lokalną, - funkcjonowanie w Gminnym Zakładzie Opieki Zdrowotnej działu fizjoterapii, - świadczenie pomocy finansowej lub w naturze w formach przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej, - pomoc finansowa państwa – 13 emerytura, - zapewnienie pomocy w formie usług opiekuńczych a w razie niemożności zaspokojenia całodobowej opieki umieszczenie w domu pomocy społecznej - zorganizowanie wypożyczenia sprzętu dla osób niepełnosprawnych, - wzajemna wymiana informacji w zakresie potrzeb osób i rodzin oraz formie świadczonej pomocy pomiędzy lokalnymi instytucjami - realizacja Gminnego Programu Pomocy Rodzinie.	- bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych - brak ofert kształcenia zawodowego osób niepełnosprawnych - brak na terenie miejsca, gdzie osoby starsze mogą spędzać wolny czas, gdzie mogą się spotkać, - niskie renty i emerytury, - brak Dziennego Domu Pomocy Społecznej, - słabo rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego - brak możliwości opieki ze strony rodziny nad osobami niepełnosprawnymi, długotrwale chorymi i starszymi, - niewystarczająca pomoc dla rodziców w codziennej opiece nad dzieckiem niepełnosprawnym, - brak pełnej diagnozy problemu.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- usuwanie barier architektonicznych, - postępujący rozwój infrastruktury dla osób niepełnosprawnych,	- powierzanie coraz to nowych zadań gminom bez odpowiednich środków na ich realizację,

- pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na realizację zadań, - wzrost tolerancji, - zwiększenie aktywności osób starszych, - realizacja projektów przygotowywanych w ramach dotacji z Unii Europejskiej, - rozwój usług socjalnych, pozyskiwanie środków na rozwój opieki wytchnieniowej, - integracja osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym, - prowadzenie polityki państwa zmierzającej do poprawy życia osób starszych, chorych i niepełnosprawnych i poprawy sytuacji finansowej rodzin.	- starzenie się społeczeństwa, - niespójność przepisów, - wzrost ilości osób niepełnosprawnych, - samotność seniorów, - brak lekarzy geriatrów, - ograniczanie systemu opieki zdrowotnej, - wysokie koszty opłaty za DPS, - rozluźnienie więzi rodzinnych (niewystarczające angażowanie się rodziny w opiekę nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi), - chroniczny brak miejsc w ZOL dla wymagających całodobowej opieki medycznej, - nadmierna biurokracja w dystrybucji środków finansowych, - mało działań kierowanych do opiekunów osób zależnych, - marginalizowanie osób niepełnosprawnych.
--	---

SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA UBÓSTWU

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- system pomocy społecznej zapewniający wsparcie osobom i rodzinom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej, - realizacja rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2019-2023”, - stypendia socjalne, - wykształcona i stale doskonaląca swoje umiejętności kadra OPS, - wdrażanie specjalnych programów pomocowych, - wspieranie przez samorządy organizacji pozarządowych oraz prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcji rodziny, - działalność asystenta rodziny, - współpraca podmiotów zajmujących się problematyką społeczną, - niska stopa bezrobocia, - pomoc finansowa państwa dla rodzin z dziećmi: świadczenia rodzinne, świadczenia wychowawcze, fundusz alimentacyjny, - pomoc finansowa państwa dla rencistów i emerytów – trzynasta emerytura.	- uzależnienie rodzin od pomocy społecznej, - dziedziczenie ubóstwa, - niewystarczające środki na realizację działań, - zanik autorytetów, - niedostateczne wypełnianie funkcji opiekuńczej i wychowawczej przez rodziców, - niewystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym, - niechęć do podejmowania leczenia przez uzależnionych oraz współpracy w tym zakresie, - rozluźnienie więzi społecznych, - bierność podejście świadczeniobiorców.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- rozwój usług na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, - tworzenie i wdrażanie specjalnych programów pomocowych,	- brak możliwości opieki ze strony rodziny nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi,

- rozwój infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym (żłobek, przedszkola, orliki), - rozwój społecznych grup wsparcia, - tworzenie mieszkań socjalnych dla osób i rodzin potrzebujących, - aktywizacja społeczności lokalnej, - tworzenie i wdrażanie specjalnych programów pomocowych, - realizacja projektów przygotowanych w ramach dotacji z UE	- powierzanie coraz to nowych zadań gminom bez odpowiednich środków na ich realizację, - stereotyp wizerunku pomocy społecznej, - bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów - niski poziom wynagrodzeń, - niechęć ludzi do zmiany sytuacji, - zjawisko nielegalnego zatrudnienia, - rosnące koszty utrzymania, - starzenie się społeczeństwa, - zwiększenie liczby zadań OPS,
---	---

PROBLEMY BEZROBOCIA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- organizowane od wielu lat przez Urząd Gminy prace interwencyjne - działalność Powiatowego Urzędu Pracy, - funkcjonowanie systemu umożliwiającego odbywanie stażu w zakładach pracy, - możliwości podjęcia robót publicznych oraz prac interwencyjnych, - łatwy dostęp do kursów-przekwalifikowania - rozwijająca się współpraca GOPS z PUP (w zakresie doradztwa zawodowego, pośrednictwa pracy), - wzrost świadomości wymagań rynku pracy wśród osób młodych, - realizacja programów dofinansowywanych ze środków Unii Europejskiej, - wysokie doświadczeni zawodowe pracowników w wieku powyżej 50 roku życia.	- mała liczba ofert pracy kierowana do osób w wieku 50 +, - niska zdolność do zmiany lub przekwalifikowania dla osób 50+, - niechęć do uczenia się, - bierność osób długotrwale bezrobotnych, - brak rozwiązań systemowych w zakresie zwalczania bezrobocia.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- wdrażanie programów przeciwdziałania bezrobociu dla podopiecznych GOPS - możliwości zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych, - docenienie roli doradcy zawodowego, - możliwość pozyskiwania środków z Unii Europejskiej na realizację projektów	- brak systemu motywacyjnego do tworzenia miejsc pracy - wzrastająca liczba osób długotrwale bezrobotnych także młodego pokolenia - degradacja społeczeństwa bezrobotnego - marginalizacja osób długotrwale bezrobotnych, - zatrudnienie „na czarno”

SYSTEM POMOCY W PRZYPADKACH BEZRADNOŚCI W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- sprawnie działający system wsparcia rodziny – asystent rodziny, - wsparcie asystenta rodziny, - wysoka jakość pracy socjalnej świadczonej przez pracowników socjalnych, - dobra współpraca między instytucjami, - dobrze funkcjonujące placówki edukacyjne, - działający na terenie żłobek, - praca pedagogów szkolnych z osobami potrzebującymi, - współpraca pracowników socjalnych z instytucjami wspierającymi rodziny z problemem (Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Dom Samotnej Matki, Powiatowe Centrum pomocy Rodzinie, Przysiotulisko dla Kobiet, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna), - realizacja projektów dofinansowywanych ze środków Unii Europejskiej.	- rozluźnienie więzi rodzinnych, - powielenie negatywnych wzorców międzypokoleniowych, - brak specjalistycznego wsparcia i terapii dla rodzin, - niewydolność wychowawcza rodziców, - wzrost rodzin dysfunkcyjnych, - narastający problem uzależnień, - niedocenienie działań prowadzonych na rzecz pomocy rodzinie, - słaby dostęp do bezpłatnych mediacji rodzinnych oraz brak wystarczającej pomocy prawnej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- możliwość pozyskania środków unijnych, - prowadzenie działań zmierzających do utrzymania dziecka w rodzinie biologicznej,	- mała aktywność środowiska lokalnego na rzecz rodziny - wzrost liczby rodziców, które nieprawidłowo realizują funkcje opiekuńczo – wychowawcze,

- rozwój wolontariatu , - integrowane działania instytucji zajmujące się problemami rodziny.	- ukrywanie problemów występujących w rodzinach, co uniemożliwia włączenie działań pomocowych, - niespójne przepisy prawne, - upadek autorytetów i wartości moralnych, - rosnące potrzeby w zakresie poradnictwa rodzinnego, wsparcia środowiskowego, - wzrost biurokracji, niedostateczne wykorzystanie przez wymiar sprawiedliwości już istniejących przepisów prawnych, nieumiejętne zagospodarowany czas wolny wśród rodzin.
---	---

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- realizacja programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie, - udzielenie wsparcia emocjonalnego - umiejętność reagowania w sytuacji kryzysowej, - sprawnie działający zespół interdyscyplinarny na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz punkt konsultacyjny dla ofiar i sprawców przemocy, -sprawnie działająca komisja GKRPA, - realizacja programów profilaktycznych w placówkach oświatowych, - Nowe przepisy prawne dot. Restrykcji względem osób stosujących przemoc w rodzinie - ustawa antyprzemocowa, - wzrost świadomości i wiedzy na temat problemu przemoc i uzależnień, - liczne konkursy, projekty w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,	- bagatelizowanie przez społeczeństwo problemu przemocy w rodzinie, -brak reakcji społeczeństwa na to co „dzieje się za zamkniętymi drzwiami”, - zbyt słabe zaangażowanie się osób decyzyjnych w problemy społeczne.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- większe uświadomienie społeczne w zakresie poszukiwania pomocy (dzieci, młodzież, ofiary przemocy) - zwiększenie dostępności informacji o zjawisku poprzez druk broszur, internet,	- przemoc występująca w rodzinach, - zagrażające i aspołeczne formy spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, - uzależnienia występujące w rodzinach,

- prowadzenie grup samopomocowych - organizowanie kampanii oraz innych akcji w celu propagowania zdrowego systemu życia, przeciwstawianiu się przemocy i agresji, fundamentalnego znaczenia rodziny, dbania o bezpieczeństwo itp. - wzrost świadomości i wiedzy na temat problemu przemocy i uzależnień, - liczne konkursy, projekty, kampanie społeczne dot. Problematyki przemocy w rodzinie i uzależnień	- wzrost zachowań destrukcyjnych wśród dzieci i młodzieży, zbyt mała liczba miejsc w ośrodkach leczenia odwykowego, - długi okres oczekiwania na leczenie odwykowe, - trudności w identyfikowaniu przemocy stosowanej względem osób uzależnionych - brak grup samopomocowych dla ofiar przemocy, - bierność otoczenia na występujące problemy.
--	--

PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIU OD ALKOHOLU I NARKOTYKÓW	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- kompleksowa realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - kompleksowa realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii - udział w kampaniach profilaktycznych, promocja zdrowego trybu życia bez używek - tworzenie i realizowanie programów aktywizujących społeczność lokalną - działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego - duża wiedza kadr pomocy społecznej - zatrudnienie psychologa w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym	- brak ofert pracy dla osób wykluczonych społecznie uzależnionych od substancji psychoaktywnych - przepełnione stacjonarne zakłady leczenia odwykowego - bezradność osób i rodzin uzależnionych od alkoholu <i>i narkotyków</i>, - przyzwolenie społeczne, mity i stereotypy funkcjonujące w społeczeństwie - bardzo długa procedura sądowa w stosunku do osób nadużywających alkoholu - brak pełnej diagnozy problemów społecznych
SZANSE	ZAGROŻENIA
- zmniejszanie zjawiska uzależnień poprzez podejmowanie działań profilaktycznych - zaciśnienie współpracy pomiędzy gminnymi i powiatowymi instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania uzależnień	- negatywne konsekwencje wynikające z uzależnień dla rodziny - eksperymentowanie z narkotykami przez młodzież - wzrost konsumpcji alkoholu przez dzieci i młodzież - brak stosownych uregulowań prawnych

ROZDZIAŁ VI

GLÓWNE CELE STRATEGII, CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA

Strategia Rozwiązywania problemów Społecznych Gminy Spytkowice na lata 2021 – 2030 w swojej treści wskazuje cele strategiczne i operacyjne. Stanowią one podstawę do wyznaczania koniecznych działań podejmowanych w nadchodzących latach. Głównym celem Strategia Rozwiązywania problemów Społecznych jest wsparcie mieszkańców Gminy Spytkowice w przewyżnianiu problemów i kwestii społecznych.

Wyznaczono sześć celów społecznych:

1. Pomoc na rzecz osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych i starszych.
2. Pomoc na rzecz rodzin i osób dotkniętych problemem ubóstwa.
3. Pomoc na rzecz osób bezrobotnych.
4. Pomoc na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
5. Pomoc na rzecz ofiar przemocy w rodzinie.
6. Pomoc na rzecz osób dotkniętych problemem alkoholowym i narkomanią.

Strategia Rozwiązywania problemów Społecznych Gminy Spytkowice wdrażana będzie poprzez realizację programów, projektów realizowanych przez podmioty i instytucje współdziałające na poziomie gminy z administracją samorządową.

Do najważniejszych należą:

- gminny program pomocy rodzinie,
- gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii,

1. Pomoc na rzecz osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych i starszych.

1.1 Cel strategiczny: Zapobieganie osamotnieniu i izolacji ludzi niepełnosprawnych, długotrwale chorych i starszych.

1.2 Cele operacyjne:

1. Działania w celu diagnozowania środowiska osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych i starszych.
2. Wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych i starszych.
3. Wykorzystanie lokalnego potencjału w procesie integracji osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych i starszych ze społeczeństwem.
4. Doskonalenie systemu pomocy osobom niepełnosprawnym, długotrwale chorym i starszym.
5. Zintegrowanie działań samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych na rzecz i rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych i starszych.

Lp.	ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ	NAKŁADY
1	Wzmocnienie zaplecza społecznego -utworzenie Dziennego Domu Seniora	2021-2030	UG, GOPS	budżet gminy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne UE, inne programy, budżet powiatu, organizacje pozarządowe,
2	Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowane do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez, wycieczek, spotkań integracyjnych w ramach Dziennego Domu Pobytu oraz przy współpracy organizacji pozarządowych	2021-2030	UG, GOPS	

3	Wspieranie rozwoju usług opiekuńczych, medycznych i rehabilitacyjnych wspierających ludzi starszych i niepełnosprawnych.	2021-2030	GOPS, GZOZ	sponsorzy indywidualni.
4	Współpraca GOPS z UG oraz PCPR a także organizacjami pozarządowymi w celu likwidacji barier architektonicznych.	2021-2030	GOPS, UG, PCPR	
5	Inicjowanie i wspieranie działań służących propagowaniu idei solidarności międzypokoleniowej.	2021-2030	GOPS, UG, GOK	
6	Zorganizowanie grup samopomocowych dla osób potrzebujących wsparcia.	2021-2030	GOPS	
7	Doradztwo, poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych	2021-2030	GOPS, PCPR, PUP, PFRON	
8	Zapewnienie pomocy w formie usług opiekuńczych a w razie niemożności zaspokojenia całodobowej opieki umieszczenie w domu pomocy społecznej	2021-2030	GOPS	budżet gminy
9	Stały monitoring gospodarstw domowych ludzi starszych w celu rozeznania na bieżąco ich potrzeb i oczekiwań.	2021-2030	GOPS	bez nakładów
10	Przygotowanie i realizacja projektów dofinansowywanych z funduszy zewnętrznych	2021-2030	GOPS,UG	budżet gminy, fundusze zewnętrzne m.in. fundusze strukturalne UE, inne programy.

2. Pomoc na rzecz rodzin i osób dotkniętych problemem ubóstwa.

2.1 Cel strategiczny: Pomoc grupom narażonym na ryzyko trwałego ubóstwa w tym zwłaszcza działania służące eliminacji wykluczenia społecznego.

2.2 Cele operacyjne:

1. Umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki i możliwości.
2. Zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin.
3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi.
4. Pomoc w usamodzielnieniu się osób i rodzin dysfunkcyjnych oraz ich integracji ze środowiskiem lokalnym.

Lp.	ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ	NAKŁADY
1	Zapewnienie osobom potrzebującym pomocy rzeczowej (żywność, odzież, pościel, środki czystości, obuwie)	2021-2030	GOPS	budżet gminy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne UE, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
4	Poszerzenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych, w tym tworzenie nowych mieszkań socjalnych	2011-2020	UG, GOPS	
2	Udzielanie pomocy finansowej oraz zapewnienie gorących posiłków dla osób potrzebujących.	2021-2030	GOPS	budżet gminy, budżet państwa

3	Pomoc w uzyskaniu samodzielności finansowej i eliminowanie postaw roszczeniowych. Nasilenie działań w zakresie szeroko pojętej pracy socjalnej.	2021-2030	GOPS	bez nakładów
5	Realizacja świadczeń rodzinnych	2011-2020	GOPS, UG	budżet gminy, budżet państwa
6	Opracowanie realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa.	2011-2013	GOPS	budżet gminy, budżet Unii Europejskiej

3. Pomoc na rzecz osób bezrobotnych

3.1 Cel strategiczny: Wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy oraz przeciwdziałanie i eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia.

3.2 Cele operacyjne:

1. Działania podejmowane w celu mobilizowania podopiecznych do poszukiwania zatrudnienia i usamodzielnienia się.
2. Działania podejmowane w celu redukcji psychospołecznych skutków bezrobocia.
3. Działania z zakresu budowania sieci współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w obszarze problemu bezrobocia.
4. Działania mające na celu zwiększenie skuteczności funkcji informacyjnej sprawowanej zarówno przez Powiatowy Urząd Pracy, Kluby Pracy jak i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Lp.	ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ	NAKŁADY
1	Stała współpraca z PUP w Wadowicach w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia na terenie gminy Spytkowice	2021-2030	U.G., GOPS, PUP	bez nakładów
2	Podejmowanie działań w kierunku subsydiowania zatrudnienia.	2021-2030	GOPS	budżet gminy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne UE, inne programy,
3	Rozwiązywanie problemu bezrobocia systemowo, czyli z uwzględnieniem pomocy dla rodziny bezrobotnego	2021-2030	GOPS, UG, PUP	

				organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
5	Organizacja robót publicznych, prac interwencyjnych i prac społecznie użytecznych dla bezrobotnych klientów pomocy społecznej mająca na celu ułatwienie powrotu na rynek pracy.	2021-2030	GOPS, PUP ,UG	
12	Opracowanie realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa.	2011-2013	GOPS	budżet gminy, budżet państwa, budżet Unii Europejskiej

4. Pomoc na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

4.1 Cel strategiczny: konieczność systemowego podejścia do pracy z rodziną i kompleksowego oddziaływania na nią.

4.2 Cele operacyjne:

1. Wszelstronna diagnoza i pomoc rodzinie.
2. Tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną, który pozwoli na bardziej kompleksową i profesjonalną pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzin z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi.
3. Działania z zakresu budowania sieci współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi.

Lp.	ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ	NAKŁADY
1	Wsparcie asystenta rodziny.	2021-2030	GOPS	budżet gminy, budżet państwa
2	Specjalistyczne wsparcie dla rodzin wykazujących trudności w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczej.	2021-2030	GKRPA, GOK, szkoły, GOPS,	budżet gminy, fundusze pomocowe
3	Udzielenie pomocy w zakresie dożywiania dzieci z rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz udzielanie pomocy rzeczowej.	2021-2030	GOPS	budżet gminy, dotacje celowe z budżetu państwa
4	Finansowanie i dofinansowanie organizacji wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	2021-2030	GKRPA, GOPS, Kuratorium	budżet gminy, budżet państwa, fundusze zewnętrzne

5	Specjalizacja pracowników socjalnych, która pozwoli na bardziej kompleksową i profesjonalną pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzin z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi	2021-2030	GOPS	budżet gminy, fundusze zewnętrzne
6	Budowanie sieci współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi. - współpraca GOPS z lokalnymi instytucjami: pedagogami szkolnymi, Sądem Rodzinnym, Policją, pielęgniarkami środowiskowymi, lekarzami, Kościołem, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, stowarzyszeniami w zakresie szeroko pojętej pomocy dziecku i rodzinie.	2021-2030	GOPS	bez nakładów
7	Pomoc osobom potrzebującym w ramach wolontariatu. - zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin najuboższych.	2021-2030	GOPS, GOK, szkoły	budżet gminy, fundusze zewnętrzne, sponsorzy
8	Wzmacnianie roli rodziny oraz zwiększenie roli wychowawczej placówek edukacyjnych	2021-2030	GOPS, szkoły	bez nakładów

5. Pomoc na rzecz ofiar przemocy w rodzinie.

5.1 Cel strategiczny: Praca socjalna na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie

5.2 Cele operacyjne:

1. Wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy społecznej i socjalnej, rozwój zasobów osobowych i instytucjonalnych Ośrodka Pomocy Społecznej.
2. Wzmocnienie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Wsparcie rozwoju kwalifikacji osobowych klientów pomocy społecznej.
4. przeciwdziałanie dysfunkcjom społecznym, ograniczanie zjawiska chronicznego kryzysu w procesie interakcji społecznej, promocji samorealizacji, wolontariatu, grup wsparcia.

Lp.	ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ	NAKŁADY
1	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin dotkniętymi problemami uzależnień i przemocą w rodzinie, m. in. podejmowanie współpracy z placówkami leczenia uzależnień i ośrodkami wsparcia.	2021-2030	Koordynator zespołu	budżet gminy, budżet państwa
2	Uruchomienie grupy wsparcia i grupy samopomocowej dla ofiar przemocy w rodzinie.	2021-2030	GOPS, Koordynator zespołu, GKRPA	budżet gminy, fundusze zewnętrzne
3	Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2021-2030	GOPS, Koordynator zespołu, GKRPA	bez nakładów
4	Sporządzanie diagnozy cyklu przemocy – opracowanie i wdrożenie kompleksowego systemu zbierania informacji o przemocy w rodzinie na terenie Gminy uwzględniając: statystyki policji, sądu,	2021-2030	Koordynator zespołu, GOPS, GKRPA	budżet gminy, budżet państwa, fundusze zewnętrzne

	pomocy społecznej, szkół, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,			
6	Realizacja programów skierowanych ku poszczególnym grupom ryzyka	2021-2030	Koordinator zespołu, GOPS, GKRPA	budżet gminy, budżet państwa, fundusze zewnętrzne
5	Realizacja systemu wsparcia i pomocy dla ofiar przemocy – funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego koordynującego pracę w zakresie przemocy	2021-2030	Koordinator zespołu, GOPS	budżet gminy, budżet państwa, fundusze zewnętrzne
7	Monitoring rodzin, w których zdiagnozowano występowanie zjawiska przemocy	2021-2030	Koordinator zespołu, GOPS	Bez nakładów
8	Budowanie zespołów interdyscyplinarnych w celu rozwiązania problemów indywidualnych rodzin w zakresie rozwiązywania konkretnych problemów	2021-2030	Koordinator zespołu, GOPS	bez nakładów
9	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie (mieszkanie chronione)	2021-2030	Koordinator zespołu, GOPS	budżet gminy, budżet państwa, fundusze zewnętrzne

6. Pomoc na rzecz osób dotkniętych problemem alkoholowym i narkomanią.

6.1 Cel strategiczny: Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

6.2 Cele operacyjne:

1. Profesjonalna pomoc terapeutyczno – rehabilitacyjna.
2. Racjonalna i efektywna profilaktyka problemowa.
3. Skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom.
4. Zmniejszenie degradacji psychofizycznej osób uzależnionych.
5. Promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.

Lp.	ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ	NAKŁADY
I	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób i rodzin uwikłanych w uzależnienie od środków psychoaktywnych.	2021-2030	Pełnomocnik GKRPA	budżet gminy
1	Bieżące funkcjonowanie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla osób uzależnionych, ofiar przemocy w rodzinie oraz ich rodzin.	2021-2030	Pełnomocnik GKRPA	budżet gminy
2	Wspieranie i współuczestniczenie w realizacji Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2021-2320	Pełnomocnik GKRPA	budżet gminy

3	Prowadzenie systematycznych badań określających skalę zjawiska dysfunkcji społecznych, potrzeb pomocowych i profilaktyki	2021-2030	Pełnomocnik GKRPA	budżet gminy
4	Współpraca w tworzeniu systemu wsparcia dla rodzin uzależnionych i współuzależnionych	2021-2030	Pełnomocnik GKRPA	budżet gminy
II	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych	2021-2030	GKRPA GOPS	budżet gminy
1	Doskonalenie osób zarządzających realizacją programów przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii oraz ich realizatorów.	2021-2030	GKRPA GOPS	budżet gminy

ROZDZIAŁ VI

FINANSOWANIE GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE SPYTKOWICE

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych długookresowych źródeł finansowania.

Zakłada się, że źródłem finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Spytkowice na lata 2021 -2030 będą: budżet gminy, budżet państwa fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

ROZDZIAŁ VII

MONITORING I OCENA STRATEGII

Monitoring to stała i ciągła obserwacja ilościowych, a także jakościowych zmian pewnych wielkości, które mają na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Spytkowice.

W celu efektywności Strategii oraz oceny zgodności z założonymi celami, Gmina będzie prowadziła monitoring.

Monitoring powinien służyć:

- ocenie postępu realizacji poszczególnych celów szczegółowych,
- korygowaniu działań jeśli nie przynoszą zamierzonych efektów,
- wczesnemu diagnozowaniu trudności.

Przegląd celów i zadań strategicznych oraz postępów i trudności w realizacji zadań będzie dokonywany raz w roku w ramach monitoringu strategii do końca 1 kwartału roku następnego.